

אחרי החגים יתחדש הכול, יתחדשו וישונו ימי החול, האוויר, העפר, המטר והאש גם אתה גם תתחדש...

נעמי שמר

ראש השנה תש"ע

ראש השנה תש"ע. ימי מנוחה, תפילה, מחשבה ומשפחה. הספר "נער החידות ממומביי" על השולחן. מסתבר, שגם לחידות יש סיפור חיים. כמו שיר שבא מהנשמה, שעבר חיים, תלאות, כאב, עוצמה. בכל מקום אנשים מחפשים דרכים לשרוד ומפתחים מנגנוני הישרדות, לעתים הם גורמים כאב. לעתים אלימים, חסרי ערך ומשוללי יסודות של בן אנוש. והנה, דווקא ברגעים כאלה יש ומתגלה האדם. נולדת אגדה, שלאורה גדלים דורות. החיים, הכאב והצורך מולידים בני אדם, מחייבים אותנו לערכים, מוליכים אותנו למקומות אחרים, לעתים חדשים. מקומות שלא העזנו להגיע אליהם. נוטעים בנו ידע, תובנה ואולי אף אהבה חדשה. החיים, המצוקה, הכאב החרות בזיכרוננו ובנשמנו, מאלצים את הנער ממומביי לחפש כיוונים יצירתיים לסיפור חיים מדהים. קשה להאמין וקשה להבין. בסופו של דבר הוא מעז ומצליח. ועל ההעזה עוד אדבר בהמשך.

כנס צפורי – לילה אחד בבית קפה תל אביבי, ברקע שיר של רמי קליינשטיין, המדבר על גיבורים, ואני חושב על החברה שלנו המתקשה להתחבר בתוכה. זה הזמן הנכון להחזיר את תורתו של חיים צפורי למרכז. אני צריך גיבור מאחד. החברה זקוקה למטרות משותפות וגם קצת זיכרון ומסורת. מישהו להישען עליו. בחזרה בבית אני מעיין שוב בתורה הקהילתית של חיים. היא מתאימה, כאילו היום נולדה, כאילו היום נכתבה. כאילו חיים ידע באיזה מצב יהיה הארגון שלנו וכמה נזדקק לו מחדש. אני מסתכל על העובדים בחברה. רבים מהם חדשים "שלא ידעו את יוסף". רבים מהם צמאים לדרך, לכיוון. נמאס להם כבר מכל ההתעסקות הפנימית, מהוויכוחים. גם ותיקים וגם חדשים אומרים לי זאת. דיו צריך לצאת לדרך, הם אומרים. ואני עונה – יצאנו כבר לדרך. נכון, זה קשה, אבל אנחנו בעלייה ובעלייה לפעמים כואבות הרגליים. יגאל קוטאי בדברי הפרידה שלו בכנס מחוז המרכז. סיפר סיפור על אופניים. אליו אני מתחבר, כמו בן. יגאל אומר, רוכב על אופניים ואתה מדווש, אם קל לך סימן שאתה בירידה. אם קשה לך סימן שאתה בעלייה. קשה לנו, סימן שאנחנו בעלייה, הוא אומר.

כנס צפורי, שהיה נפלא ומאורגן עד הפרט האחרון, מסמל חזרה של השותפויות ההיסטוריות שלנו: הג'וינט, משרד החינוך, משרד הרווחה. האקדמיה חזרת לדבר עם ועל החברה למתנ"סים. אנחנו ראויים לכך. עובדים כותבים לי ואני מצטט: "הייתה גאווה, תחושה של שייכות... כיף להיות אחד משלנו בחברה למתנ"סים... מקווים שיימשך כך ולא ייפסק לעולם". תודה ליולי בן לביא, לכל מארגני הכנס, ותודה לכל אחד ואחת שהרגישו חלק, שסייעו מכל הלב. בשיחה על הכנס עם שני מנהלים, שאותם אני מעריך, על דמותו ומורשתו של חיים, ועל האווירה המיוחדת

שהורגשה בכנס, התפלאתי לשמוע, שהם "חתכו" בשעת הצהריים ולא נשארו לטקס ולהמשך היום. הצטערתי ולא הבנתי ולשאלתי – למה? לא הייתה להם תשובה ברורה. דיברנו על הצורך במשמעת עצמית. על הצורך לדעת להיות מנהל ומנהיג בקהילתך אבל גם עובד מסור ומחויב לאידיאולוגיה ולמסרים המרכזיים, גם לנראות ולאופן שבו נתפס ומצטייר ארגון. ארחנו בכנס אנשים בעלי מסר חשוב וגם ברי פלוגתא, אנשי מפתח במערכת השלטונית, ביניהם דמויות המסמלות ומזכירות את ההיסטוריה שלנו, את המיתוס שממנו צמחנו לארגון גדול. היה לי עצוב, מבייש ומאכזב לראות חצי אולם ריק לאחר הפסקת הצהריים. שאלתי את אותם מנהלים – "אתם לא מבינים את חשיבות נוכחותכם"? אבל לחברי הטובים לא היו, כאמור, תשובות. "אתה צודק", הם אמרו. "האם לנקוט צעדי משמעת"? שאלתי. "לא, תסבירו!". טוב, אז אני מסביר. מבקש. פונה בזאת לחברי עובדי החברה ולמנהלי המתנ"סים. אני מצפה מכם לאחריות ולמשמעת אישית. מיתוסים, טקסים, סמלים והשמירה הקנאית עליהם בתוך הנרטיב של התרבות הארגונית הם מעמודי התווך של ארגונים איתנים. מידת הצניעות והכבוד האמיתי שחברי ארגון רוחשים למסורת הארגונית ולשמירה על צביונה ומבלי לוותר על רענון ואקטואליזציה תמידיים, הם מסימני ההיכר של חברה בוגרת, תרבותית ובטוחה בדרכה. הרי באירוע שאתם מארגנים במתנ"ס שלכם לא תקומו ותלכו באמצע! כך עליכם לנהוג גם בארגון שלכם. זוהי החברה שלנו וצריך לדעת להיות גם אחד מהשורה. כאחד החברים, לכבד את האירועים שהחברה שלנו מארגנת, שהחברים שלכם טורחים על קיומם וארגונם. אנא.

אנחנו רוצים וחייבים להוביל בתחום החברתי. לשם כך צריך להעז. איך אמרה לנו רחל ליאל בכנס. "אתם צריכים להשמיע את דעתכם. להעז. לא לפחד. לדבר על הדברים שהחברה הישראלית צריכה. שהקהילה צריכה. גם אם צריך לבעוט קצת במה שמוסכם, במה שברור". כל זאת כדי שיתעורר שיח, דיון. אז בואו ונעז.

רק המעז מנצח. "בני גאון נטל מפעל שהיה על סף כישלון, במצב של שבירה, והראה שגם מכישלון ניתן לעשות הצלחה... זו הוכחה ניצחת שאין מצבים נואשים, ישנם רק אנשים המשלימים עם הייאוש. כשהם מתקוממים נגדו, התוצאות יכולות להיות ממש בלתי רגילות. 'כור' היא הוכחה לכך ובני הוא זה שיצר את ההוכחה הזו". כך אמר שמעון פרס, עוד בהיותו שר האוצר. "...מה עושה שופט שנתקל בבעיה שדורשת פתרון מסוים אשר אינו מצוי בחוק הקיים? הוא מחפש דרך משפטית להתוות דרכה את הפיתרון הרצוי, מתוך הסמכות הטבועה בבית המשפט..."

ון יול לקח את מתנ"ס אופקים לפני כמה שנים במצב כמעט בלתי אפשרי. מצב של גרעון תקציבי שהביא לצמצום מספר העובדים באופן דרסטי, בעיות

אומרים, כשאתה רוכב על אופניים ואתה מדווש, אם קל לך סימן שאתה בירידה. אם קשה לך סימן שאתה בעלייה. קשה לנו עכשיו, סימן שאנחנו בעלייה

כנס צפורי, שהיה נפלא ומאורגן עד הפרט האחרון, מסמל חזרה של השותפויות ההיסטוריות שלנו: הג'וינט, משרד החינוך, משרד הרווחה. האקדמיה חזרת לדבר עם ועל החברה

צריך לדעת להיות אחד מהשורה. כאחד החברים, לכבד את האירועים שהחברה שלנו מארגנת, שהחברים שלנו טורחים על קיומם וארגונם

אנחנו רוצים וחייבים להוביל בתחום החברתי. לשם כך צריך להעז. אנחנו צריכים להעז ליצור את החדש, לשאול את עצמנו בכל יום, בכל שבוע, מהי היוזמה החדשה שלנו, מה פיתחנו השבוע. אנחנו חייבים להיות מרחב היזמות החברתית כלכלית של המדינה

הארצית. במהלך השנים יצרנו יוזמות קהילתיות מרשימות כמו: המשפחתון, הצהרון, מועדוני "רעים", המינהל הקהילתי, תכנית "מעברים" לתעסוקה, פל"א, קהילה נגישה, אתגרים לנוער, מרכזי המוזיקה – סלקום ווליום, התחדשות יהודית ועוד יוזמות רבות ונפלאות. צריך להמשיך וליזום ולהמציא כל הזמן.

צריך להעז ולהביע דעה, להעלות רעיונות, לדבר על תפיסת עולם ועל ערכים בכנסים, במאמרים, בעיתונות ובפורומים. קצת ויתרנו על המילים והפכנו מעשיים מדי. צריך לתת מקום למילה, לאמירה, לרעיון, לערך ולדרך. הן ברמה של הקהילה והן ברמה הארצית. מצד כולם וכמה שיותר.

פוליטיות מורכבות, איומים עליו ועל משפחתו, רבים מהשותפים המממנים ברחו. הצוות עבר תלאות של תכניות הבראה. הקהילה לא ממש האמינה. אבל רן העז ואופקים ניצחה. אני לא יודע אם לתמיד, אבל לפחות לעת עתה.

אנחנו צריכים להעז ולהבריא את החברה שלנו. לפרגן לחברה, לפעולתה המרשימה, לעובדיה. להעז ולהבין את השליחות הקהילתית שלנו ולבצעה. לתת לה דגש בקהילה. להרחיב את הקשר ואת השותפות של הקהילה, לתת דגש למתנדבים, לשילוב אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים. לא להסתפק בקיים.

אנחנו צריכים להעז ליצור את החדש, לשאול את עצמנו בכל יום, בכל שבוע, מהי היוזמה החדשה שלנו, מה פיתחנו השבוע. אנחנו חייבים להיות מרחב היזמות החברתית-כלכלית של הקהילה. כך גם ברמת החברה